

Lovforslag nr. L 26. Fremsat den 23. februar 2005 af Ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Lars Barfoed)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Forbedring af muligheden for madordninger i daginstitutioner mod fuld forældrebetaling)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 1450 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »forældre«: », jf. dog lov om folkeskolen § 24 a«.

2. § 15 b, stk. 1, affattes således:

§ 15 b. »Kommunen kan beslutte at give mulighed for madordninger i daginstitutioner og puljeordninger efter §§ 9 og 11. Kommunen kan herunder beslutte, at lønudgifter, der medgår til madordninger, kan indregnes i forældrenes betaling. Kommunen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Forbedring af muligheden for madordninger i daginstitutioner mod fuld forældrebetaling) blev fremsat første gang den 28. oktober 2004, Lovforslag nr. L 74 (FT 2004-05, 1. samling, Tillæg A sp. 2028 og 2034). Forslaget kom til 1. behandling den 10. november 2004 (FF 2004-05, 1. samling, sp. 1026) og 2. behandling den 13. januar 2005 (FF 2004-05, 1. samling). Ved 2. behandlingen blev vedtaget et ændringsforslag, hvorefter kommunen ikke længere kan, men skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger. Forslaget bortfaldt med udskrivelsen den 18. januar 2005 af valg til Folketinget. Forslaget fremsættes med det vedtagne ændringsforslag indarbejdet.

Baggrund for lovforslaget

Regeringen ønsker at gøre det lettere at etablere madordninger i daginstitutioner og puljeordninger. Da mulighederne i servicelovens § 15 b ikke fuldt ud opfylder dette, ønsker regeringen at forbedre ordningen, således at reglerne i højere grad tilpasses de behov, der har vist sig. Forslaget indeholder 3 elementer:

- Lønudgifter kan indregnes i betalingen for madordninger.
- Kommunen skal fastsætte et højeste beløb for forældrenes betaling.
- 0-2 årige børn kan omfattes.

Folketinget vedtog den 15. maj 2003 lovforslag nr. L 135, om mulighed for madordninger i børnehaver mod fuld forældrebetaling, servicelovens § 15 b, med ikrafttræden den 1. juli 2003.

Lovændringen har muliggjort, at den enkelte kommune kan beslutte, om der skal være mulighed for at indføre madordninger, som betales af forældrene i daginstitutioner og puljeordninger i kommunen. Der blev hermed sikret et lovmæssigt grundlag for at opretholde de forældreorganiserede mad- og måltidsordninger, som faktisk allerede fandtes rundt omkring, og

mulighed for at imødekomme et ønske fra mange forældre og institutioner om at udvide antallet af sådanne ordninger.

Madordninger, som betales af forældrene, kan efter den gældende bestemmelse i servicelovens § 15 b, stk. 1, som omfatter børn i alderen fra 3 år og derover, indføres i dagtilbud efter § 7.

Inden for kommunens overordnede mål og rammer for daginstitutioner og puljeordninger er det forældrebestyrelsen i den enkelte daginstitution, der kan beslutte, om den ønsker en madordning, der betales af forældrene. Forældrebestyrelsen fastsætter i givet fald, hvordan madordningen konkret skal tilrettelægges, jf. servicelovens § 15 b, stk. 2.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget L 135 blev det i et svar til Folketingets Socialudvalg oplyst, at den pris, forældrene kan komme til at betale for at være med i en madordning, er den udgift, der vil være til madordningen og ikke mere. Det betyder, at en forældrebestyrelse ikke kan beslutte at oprette en madordning, der pålægger kommunen udgifter til fx køkkenpersonale. Ligesom en daginstitutioners udgifter, fx til indretning af køkken eller til køkkenpersonale ikke kan lægges ind i prisen for en madordning. Hvis forældrebestyrelsen vælger en madordning, hvor maden tilberedes og leveres udefra, kan udgifter til tilberedelse af maden derimod godt regnes ind i prisen for madordningen. Rammerne for ordningen tog udgangspunkt i, at udgiften skulle stå i forhold til den udgift, forældrene ville have til selv at sørge for at give børnene mad med.

Det har imidlertid vist sig, at det har været vanskeligt at få etableret madordninger med den nuværende afgrænsning af, hvad forældrene kan betale for. Både forældre, institutioner og kommuner har ønsket ordningen ændret, så der er mulighed for også at kunne indregne lønomkostninger til køkkenmedarbejder i forældrebetalingen.

Endvidere opleves det nogle steder som et problem, at madordninger ikke kan omfatte 0-2 årige børn. Særligt i aldersintegrerede institutioner opleves det uhen-

sigtsmæssigt, at der kan laves madordninger for børnehavebørnene og ikke for vuggestuebørnene, så forældre til 0-2 årige børn kan komme ud for at skulle give det mindste barn mad med. Når den gældende madordning kun omfatter børn fra 3 år og derover, var det ud fra en forudsætning om, at kommunerne som oftest for børn i vuggestuealderen har indført madordninger, som indgår i den almindelige forældrebetaling. Det viser sig imidlertid, at der er flere kommuner - heraf flere store kommuner -, der ikke har truffet beslutning om at tilbyde mad i vuggestuer, men hvor det er op til leder, personale og forældrebestyrelser at bestemme, om mad skal være en del af dagtilbudsydelsen, jf. UdviklingsForums undersøgelse "Kommunerne Kostordninger & Kostpolitik i Daginstitutioner", Februar 2004.

Lovforslaget bliver i samarbejde med Fødevarerstyrelsen fulgt op med forskellige initiativer, der bl.a. sætter fokus på mad og måltidsvaner i dagtilbud.

Lovforslagets indhold

Med lovforslaget ønsker regeringen at forbedre mulighederne for at indføre madordninger i daginstitutioner og puljeordninger. Det foreslås derfor, at der åbnes mulighed for, at der i den pris, forældrene skal betale for at være med i den fælles madordning, kan indregnes lønomkostninger, som medgår til den fælles madordning.

For at kommunerne kan imødegå etablering af dyre madordninger, som forældrene fravælger, skal kommunerne fastsætte en øvre grænse for forældrenes betaling for madordningen. Oprettelse af madordninger skal fortsat ske på baggrund af forældreønsker.

Forslaget om udvidelse af madordningen til alle aldersgrupper betyder, at også vuggestuer og aldersintegrerede institutioner for de 0-2 åriges vedkommende bliver omfattet.

Kommunen kan fortsat vælge at give mulighed for forældrebetalte madordninger i alle eller kun i en del af institutionerne i kommunen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for mellemværendet mellem stat og kommune.

Lovforslaget er forhandlet med de kommunale parter.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget vurderes at have positive strukturelle virkninger, da det bliver muligt for daginstitutioner at etablere madordninger for alle aldersgrupper. Dette tiltag vil kunne medføre en lettere adgang til markedet for fx cateringfirmaer og således en større konkurrence på markedet.

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Høring

Lovforslaget har været til høring hos Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Pædagogisk Medhjælper Forbund (PMF), Forbundet af Offentligt Ansatte (FOA), Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Landsforeningen af forældre til børn i daginstitutioner (FOLA), Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Økonomaforeningen, Kommunernes Landsforening (KL), Københavns og Frederiksberg Kommuner, Socialchefforeningen, Børne- og Kulturchefforeningen, Amtsrådsforeningen i Danmark, Børnerådet, Det Centrale Handicapråd og De Samvirkende Invalideorganisationer.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er alene af redaktionel karakter og en konsekvens af aftalen fra november 2002 om fornyelse af folkeskolen og den deraf følgende indsættelse af en ny § 24 a i lov om folkeskolen. Ændringen trådte i kraft den 1. august 2003. Med folkeskolelovens § 24 a blev det hidtidige forsøgsprogram ”Sikring af små skoler og dagtilbud i landdistrikter” gjort permanent.

Efter folkeskolelovens § 24 a kan kommunalbestyrelsen efter indstilling fra skolebestyrelsen og forældrebestyrelsen i et kommunalt dagtilbud oprettet i henhold til lov om social service godkende, at en folkeskole med eventuel skolefritidsordning og et dagtilbud har fælles leder og fælles bestyrelse. Det er en betingelse, at der er tale om små skoler. Ved små skoler forstås små skoler, jf. folkeskolelovens § 55, stk. 1, i landdistrikter eller skoler med normalt ikke over 150 elever og med beliggenhed i et byområde med ikke over 900 indbyggere. Undervisningsministeren fastsætter efter aftale med socialministeren nærmere regler herom og kan i den forbindelse fravige bestemmelserne i kapitel 6 om styrelsen af kommunens skolevæsen, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 802 af 13. juli 2004 om fælles leder for folkeskoler og kommunale dagtilbud i landdistrikter mv.

Efter servicelovens § 13, stk. 1, skal der ved hver selvstændig kommunal daginstitution og den kommunale dagpleje oprettes en forældrebestyrelse. Med fol-

keskolelovens § 24 a kan dette fraviges i landdistrikter mv., hvis der er forældreopbakning til at oprette en bestyrelse fælles for et kommunalt dagtilbud og en folkeskole.

Til nr. 2

Med forslaget gøres det muligt, at madordninger i daginstitutioner og puljeordninger kan omfatte børn i alle aldersgrupper fra 0 år og opetter, således at børn i vuggestuealderen på lige fod med børn i børnehavealderen har mulighed for at blive omfattet af en madordning.

Når den kommunale dagpleje ikke er medtaget, hænger det sammen med, at det følger af dagplejernes overenskomst, at dagplejeren skal yde kost til dagplejebørnene. Dagplejerens udgifter til mad til børnene er en del af den betaling, dagplejeren modtager, og dagplejeren kan ved opgørelse af den skattepligtige indkomst fratække udgifterne til kost i forbindelse med dagplejen.

Det foreslås, at det skal være muligt at indregne lønudgifter, herunder feriepenge, ATP, arbejdsskadeforsikring, nettoudgifter ved sygdom og barsel mv., til køkkenpersonale, som medgår til en forældrebetalt madordning, i den pris forældrene skal betale for at være med i madordningen. Hermed kan indregnes de lønudgifter, der er i forbindelse med forberedelse og tilberedelse af maden samt anretning og oprydning mv. Der kan ikke indregnes andre følgeudgifter, herunder bygningsrelaterede udgifter som fx indretning af køkken, og udgifter til administration som fx udgifter til beregning af løn.

Køkkenpersonalet ansættes i givet fald på tilsvarende måde som øvrigt personale i institutionen. Dvs. at det er kommunen, der får arbejdsgiveransvaret for køkkenpersonalet, og får dermed ansvaret for, at den ansatte er dækket af arbejdsskadeforsikringer, dækket under fravær ved sygdom og barsel, får indbetalt feriepenge mv.

Budget samt udgifter og indbetalinger til madordningen holdes adskilt fra institutionens almindelige budget.

Med forslaget skal kommunen fastsætte et maksimumbeløb for forældrebetalingen til madordninger, så kommunen kan sikre, at udgiften til madordninger

ikke kan overskride en vis grænse, og dermed undgå at madordningerne bliver alt for dyre for forældrene.

Hvis kommunen derfor træffer beslutning om at give forældrebestyrelsen for den enkelte daginstitution mulighed for at indføre forældrebetalte madordninger, har kommunen samtidig pligt til at fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling for børnenes mad. Det gælder uanset, om der kun betales for udgifterne til selve maden eller også for lønudgifter forbundet med madordningen.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 13. Ved alle kommunale daginstitutioner og den kommunale dagpleje oprettes en bestyrelse med et flertal af valgte forældre. Medarbejderne i dagtilbuddene skal være repræsenteret i bestyrelsen. Kommunen kan beslutte, at medarbejderrepræsentanterne skal have stemmeret.

Stk. 2. ...

§ 15 b. Kommunen kan beslutte at give mulighed for madordninger i dagtilbud efter § 7 til børn i alderen fra 3 år og derover.

*Lovforslaget***§ 1**

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 1450 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter ”forældre”: ”, jf. dog lov om folkeskolen § 24 a”.

2. § 15 b, stk. 1, affattes således:

”§ 15 b. Kommunen kan beslutte at give mulighed for madordninger i daginstitutioner og puljeordninger efter §§ 9 og 11. Kommunen kan herunder beslutte, at lønudgifter, der medgår til madordninger, kan indregnes i forældrenes betaling. Kommunen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger.”

Til lovforslag nr. L 26. Skriftlig fremsættelse (23. februar 2005)

Ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Lars Barfoed):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Forbedring af muligheden for madordninger i daginstitutioner mod fuld forældrebetaling)

(Lovforslag nr. L 26).

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Forbedring af muligheden for madordninger i daginstitutioner mod fuld forældrebetaling) blev fremsat første gang den 28. oktober 2004, Lovforslag nr. L 74 (FT 2004-05, 1. samling, Tillæg A sp. 2028 og 2034). Forslaget kom til 1. behandling den 10. november 2004 (FF 2004-05, 1. samling, sp. 1026) og 2. behandling den 13. januar 2005 (FF 2004-05, 1. samling). Ved 2. behandlingen blev vedtaget et ændringsforslag, hvorefter kommunen ikke længere kan, men skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger. Forslaget bortfaldt med udskrivelsen den 18. januar 2005 af valg til Folketinget. Forslaget fremsættes med det vedtagne ændringsforslag indarbejdet.

Baggrunden for lovforslaget er, at det med de nuværende rammer for forældrebetalte madordninger i nogle situationer har vist sig vanskeligt at etablere madordninger.

Formålet med lovforslaget er at gøre det lettere at etablere madordninger i daginstitutioner og puljeordninger mod fuld forældrebetaling.

Der stilles forslag om, at kommunerne i forbindelse med fuldt forældrebetalte madordninger kan beslutte, at lønomkostninger i forbindelse med madordninger kan indregnes i forældrenes betaling. I dag kan forældrene kun betale for selve kostudgifterne, når maden tilberedes i institutionen.

Samtidig skal kommunen fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordningen. Kommunen skal herved sikre, at der ikke af forældrebestyrelserne etableres alt for dyre madordninger, som mange forældre af økonomiske grunde vil fravælge.

Forældrebetalte madordninger kan fremover omfatte alle børn fra 0 år og opefter i daginstitutioner og puljeordninger. Herved får også alle børn i aldersgruppen 0-2 år mulighed for at blive omfattet af en madordning, da ikke alle er omfattet af en madordning som led i dagtilbudsydelsen.

Lovforslaget skønnes ikke at medføre kommunale merudgifter.

Lovforslaget forventes at træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Med disse bemærkninger indstiller jeg lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.